

EDITORIAL

Senyes d'identitat

Alguns consideren que l'Historia es ciclica, que hi ha determinats fets que es repeteixen cada grapat d'anys. Fa l'efecte que els polítics volen donar-los la rao i cada quatre anys, puntualment, quan està apunt d'expirar el seu mandat, comencen la seua particular **precampa-nya**, que en el cas valencià mai està exenta de referències a la simbologia, a la llengua o a uns altres elements identitaris. No cal dir que tot açò es un instrument al seu servici compost per una colecció de missatges hipòcrites.

Confirmació palmaria de lo que diem resulta la recent iniciativa del PP de propondre una llei que defenga les **senyes d'identitat valencianes**, llei en la que volen exigir respecte i denunciar intromissions.

Serà comica si no fora nefasta tanta hipocresia, perquè precisament es este govern de **Francisco Camps** el més culpable, per acció o per omissió, dels pitjors atropells que reben, nos sols les senyes, sino, mes encara, la cultura, l'economia i la societat mateixa; o la propia identitat valenciana, negada per les campanyes absorbentistes o colonisadores.

No seria necessaria cap llei per a protegir els símbols valencians si estos s'apreciaren per si mateixos, si se potenciara el seu **coneixement i rao de ser**, en conte de desvirtuar el seu significat per a banalitzar-los i arraconar-los despectivament, traent-los a la llum nomes en motius electoralistes, convertint-los per ad este fi en emblemes partidistes.

Alguns exemples trets al vol:

-¿Es fer cultura valenciana consentir el derrocamment de la casa de **Bernat i Baldoví**, en Sueca, sent este un dels representants fonamentals de la Renaixença valenciana?

-¿Com preten l'alcalde de **Villarreal** (del PP) fer creure que la tecnologia actual no permet construir un aparcament sense que hi haja necessitat de llevar del seu centric emplaçament l'emblematíc monument a Jaume I?

-¿Quina classe de "valencianisme" ha consentit la desfeta de les **caixes d'aforros**, en eixes fusions tan ben negociades que ara nos haurem d'agenollar, mes encara, als designis

del centralisme i als interessos d'uns altres?

-Ara, en motiu del 9 d'Octubre, de nou assistirem a eixa obsessiva forma de nomenar a la Senyera "de la Ciutat de Valencia", desvirtuant la seua ennoblidora i englobadora denominació tradicional: "**Real Senyera de la Ciutat i Regne de Valencia**"

-Tambe insistiran en la reiterada falsetat -llegible inclus en llibres de text- de que Jaume I fundà el Regne de Valencia, com si no hagueren vingut soldats de tota Europa cridats a la **conquesta** d'un Regne de Valencia que ya existia.

-¿Val la pena recordar la creació i blindage en l'Estatut d'Autonomia -cuinat pel **PSOE** i el **PP** sense cap participació popular- d'eixa aberrant **Antiacademia**, la AVL, caríssima sucursal de l'Institut d'Estudis Catalans en Valencia?

-¿I qué dir de l'humiliació de canviar-li el nom al **Cap i Casal**, accentuant-lo en una e oberta com manen els catalans, renunciant a l'autentic nom, en la e tancada, el que li donà el **Poble Valencià**?

Tots estos si que son símbols que representen l'autentica sensibilitat d'este govern. La seua defensa de

reduix a resaltar les festes populars, pero nomes en les seues manifestacions mes banals. I això inclou la **Processo Civica del 9 d'Octubre**, festa reivindicativa convertida en espectacul televisiu a la major gloria de la **prima donna** Francisco Camps.

A pesar dels polítics, el 9 d'Octubre alli estarem, **acompanyant** a la Real Senyera, al costat d'aquells que saben que sentir-se valencià es alguna cosa mes que acompanyar a la Senyera un dia a l'any, que es alguna cosa mes que passar-se el restant de l'any criticant ad este govern, o al central, o al de Catalunya pero sense moure un dit per a canviar les coses.

Perque, a despit de lo que interessa als polítics que cregam, les coses no se canvien a soles posant les paperetes en les urnes cada quatre anys, les coses se poden canviar en la **implicació** de tots, en **convicció** i, sobre tot, en el **treball** del dia a dia.

CARTELL DE JOAN PORÉ, GUANYADOR DEL
I CONCURS DE CARTELLS
"9 D'OCTUBRE. DIA NACIONAL VALENCIÀ"
CONVOCAT PER ACCIO REGNE DE VALENCIA

LA CITA

Quant manco aporta un polític, mes ama a la bandera.

Kin Hubbard

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **SENYES D'IDENTITAT**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- 3
• BIOGRAFIA: **SANT FRANCESC DE BORJA**
- 4
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XLV): **PARLEM DE MAGRANES (O MANGRANES)**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA: **II APLEC VALENCIANISTE. SANT JOAN DE PENYAGOLOSA**
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **EL LLOP I EL CORDER**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article t'libertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

¿Qué fa llegint este avis?
¿Si sempre diu lo mateix!
Lo que ha de fer es posar-se a fer fotocopies d'este numero per a repartir-les entre amics i coneguts i deixar de perdre el temps.
(Algun dia haviem de posar-nos serios, que tenim als lectors molt mal acostumats.)

ACTIVITATS CULTURALS OCTUBRE DE 2010

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ACCS (Associació Cultural Castell dels Sorells)
G.V. Comtes d'Albalat, 14. 46135 Albalat dels Sorells.
Tel: 961 49 13 90
<http://www.diarielguarda.es>

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

ARV (Accio Cultural, Social i Econòmica del Regne de València)
Av. Menéndez y Pelayo, 10-12 b 46910 Alfafar
www.accciorv.com

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 València C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20
www.gav-valencianistes.com

LRP (Lo Rat Penat)
C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 València C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanes 26. 46003 València C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Rogle: Vore quadro a banda en esta pagina

1 Oct (divendres) 19.00 h. La Llar. Seu de ARV.

- **PRESENTACIO** cartell "9 d'Octubre. Dia Nacional Valencià"

- **PRESENTACIO** novetats editorials d'Editorial Mosseguello

+Info: **ARV**, Editorial **MOSSEGUELLO**

8 Oct (divendres)

Actes Dia de la Patria Valenciana organitzats per Lo Rat Penat.

- 21:15 h. **TE DEUM** en el Monasteri d'El Puig.
  - 22:00 h. **SOPAR DE SANT DONIS** en el restaurant *Huerto de Santa María* d'El Puig. Preu del tiquet: 35 € (40 € als no socis)
- +Info: **LRP**

9 D'OCTUBRE

DIA NACIONAL VALENCIÀ

A les 12 h,
en la Plaça de l'Ajuntament de València C.

BAIXADA DE LA REAL SENYERA

I PROCESSO CIVICA

(Continúa en la página següent)

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els números que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de conte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527
46002 València ciutat
Telefon: 617 030 370

rogle@rogleconstantillombart.com

BIOGRAFIA

M^aA.M.C.

Sant Francesc de Borja

Francesc de Borja i Aragó, fill primogenit de Joan de Borja i Enríquez, III Duc de Gandia, i Joana d'Aragó i Gurrea, naix en **Gandia** el 28 d'octubre de **1510**; era besnet del rei Ferran el Catòlic per part de sa mare i del Papa Alexandre VI per part de son pare, i cosí de l'emperador Carles I d'Espanya i V d'Alemanya.

La família Borja havia alcançat fama mundial quan, en 1455, Alfons de Borja fou elegit Papa en el nom de **Calixt III**; posteriorment, a finals del mateix segle, el seu cosí Roderic de Borja seria elevat a pontífex en el nom de **Aleixandre VI**. Dels quatre fills que Roderic de Borja havia tingut abans de ser Papa, fou a Pere al qui va llegar el Ducat de Gandia, i este al seu fill Joan, a la mort del qual, l'heretà son fill, Francesc.

Encara que des de chiquet era molt pietós i desijava convertir-se en monje, el jove Francesc va ser enviat a la Cort de **Carles V** per a que rebera la millor educació i deprenuera l'art de governar; allí descollaria acompanyant a l'emperador en les seues campanyes.

Contraque matrimoni als 19 anys en una noble portuguesa, **Eleanor de Castro Melo**, en la qual tingue huit fills. A lo llarg dels 17 anys que durà el seu matrimoni consagrava a l'oració tot el temps que li deixaven els negocis públics i els assumptes familiars.

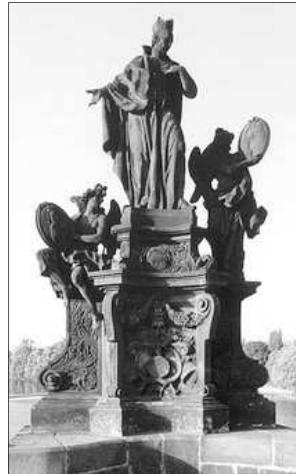
En 1539 fou l'encarregat d'acompanyar el cos de l'emperatriu **Isabel de Portugal** a la seua tomba en **Granada**. Se diu que l'efecte de la mort sobre la bella emperatriu li causà tal impressió que el va espantar i el feu desprejar les vanitats de la Cort. Se li atribueix la frase: "¡No servire mai mes a un senyor que puga morir!"

A la mort de son pare, en 1543, renuncià al càrrec de virrei de Catalunya, que li havia otorgat Carles V en 1539, i se retirà a Gandia en la seua família, a on portà una vida entregada a la fe. Com a **Duc de Gandia** deixà constància de la seua governació donant orde de que la ciutat es fortificara per a protegir-la contra els pirates berberiscs; també la localitat de **Llombay** se va vore favorida en la construcció d'un convent de dominics i en la restauració d'un hospital. i en 1546, quan muigue la seua dona, no pensà sino en fer-se religiós i sacerdot. En 1551, després de deixar als

seus fills en una bona posició i hereus dels bens familiars, s'ordenà sacerdot de la **Companyia de Jesus**. La notícia tingue molt de reso puix no era habitual que tot un potentat i home d'estat com ell ho deixara tot per a dedicar-se a l'oració.

Els inicis en l'Orde jesuïta foren molt humils a fi de provar-se a si mateix si la seua vocació era verdadera; posteriorment, donada la seua qualitat humana i la seua dedicació i tracte, aixina com el seu saber com a governant, **Sant Ignaci de Loyola** en 1554

el va nomenar superior de l'Orde dels Jesuïtes en Espanya. Quan morí Sant Ignaci el succeí el **Pare Laínez** i, a la mort d'este, Francesc fou nomenat **Superior General de l'Orde**. Durant els 7 anys que ocupà este càrrec la seua dedicació fou tan intensa, i tan determinant, que ha arribat a ser considerat com el segon fundador dels jesuïtes. El seu llegat se plasmà en tots els àmbits: actualisà les regles de la congregació, promocionà el noviciat fundant moltes cases i

ESTATUA DE SANT FRANCESC DE BORJA EN EL PONT DE CARLES, EN PRAGA

obres de la seua orde, donà gran impuls a les missions enviant missioners a diferents països del món. Rebe en varies ocasions missions especials del Papa **Sant Pio V**. Després d'una missió diplomàtica junt a l'embaixador d'Espanya en la Cort de Portugal, de regres a **Roma** la seua salut estava molt debilitada i la nit del 30 de setembre de 1572 va morir.

El papa **Clement X** canonisà a Francesc de Borja en 1671. Patro de la ciutat de Gandia que el va vore naixer, la seua festivitat es celebra el dia 3 d'octubre.

Enguany, precisament, es celebra el **V centenari** del seu naixement. Entre els actes que s'han organitzat en motiu d'est acontentyiment destaquen les interessants exposicions que se realitzaran en **Gandia** d'obres d'art relacionades en la família Borja i en Sant Francesc, ademés d'un concert de música de l'època i un multitudinari espectacle musical en els carrers de la ciutat, entre unes altres.

Fora de la ciutat de Gandia, l'aportació de l'Administració valenciana serà l'organització d'un **congrés internacional** i una exposició de gravats i llibres. Tot per a commemorar la figura d'un dels principals polítics i un dels més importants reformadors religiosos del segle XVI.

Parlem de magranes (o mangranes)

Les millors MAGRANES, les d'Alacant, Elig, Albaterra...

L'història del fruit és antiquíssima i està molt lligada a la dels pobles àrabs que l'estimaven per les seues virtuts medicinals. **"Menja mangranes -sentencià el Profeta- perquè el seu suc porgarà els teus reguinyes d'enveja i odi"**.

L'arbre, nomenat **magraner** (*Punica granatum*), pertany a la família de les **mitàcees** i és de dimensions mijanes: entre 3 i 5 metres d'alçària. És molt decoratiu i s'utilisa en jardineria com a planta ornamental; típic de les zones tropicals i subtropicals a on prospera en terrenys semiàrids, sempre en temperatures altes en l'època de recolecció del fruit, precisament en les darreries de setembre. La seua vida sol oscilar entre els cinquanta i els cent anys.

El fruit té una **pell** molt forta i vigorosa, es arredonit, però un poc més ample que llarc, adornat per un càlç de sèpals puntaguts simètricament repartits, a manera de corona, que li dona una bella presència, alhora que una figura inconfonible. El seu tamany és comparable al d'una poma i el color de la pell, entreverat, va d'un groc rogenc fins a un roig brillant, casi que insultant, en la seua madurea. La **polpa** és gelatinosa, composta de **grans** transparents, però d'un colorit mesclat entre blanc cristalí, carmí, morat i roig encés; dits grans s'entrecen en quantitats diferents, agrupats dins d'unes celes de finíssima pell d'un color groc perfecte, les quals, a la vegada, subdividixen l'interior del fruit en tants departaments independents com celes n'hi ha. Quan este fruit, ja madur, l'obrim pel mig, l'aspecte que nos oferix és francament un goig poc menys que indescriptible, perfecte; i el seu **sabor** llaugerament àcid, però dolç, és agradable i refrescant. El seu major consum és en fresc i molt apreciat en el mercat espanyol.

Si es pot dir qualsevol cosa en contra de la mangrana, que li resta demanda per al consum, és la dificultat en aconseguir **soltar els grans**, tant de les celes que els oprimixen, com tractar d'arrancar-los després de l'interior de la pell a la qual pareix que estiguen pegats en algeps; les mans, si no es té una poca experiència en este menester, acaben ben brutes pel suc que desprenen. En qualsevol cas, val la pena preparar una bona font gran d'este fruit, regadeta en una passadeta de **mistela** i **sucre**, i menjar-s'ho en cullera gran, després de tindre'l en la nevera unes quantes hores. ¡Que bo! ¡Que aprofite!

RESENYA

J.M.M.

II Aplec Valencianiste. Sant Joan de Penyagolosa.

ALGUNOS DELS ASSISTENTS EN EL CIM DEL PENYAGOLOSA

La **Cardona** poguerem aconseguir la meta fixada es-
Vives, per capant de les seues inclemències.
segon any Dinarem en St. Joan, i a continuació
consecutiu, es realisaren diferents parlaments, que
convocà el **II** començaren en un **sentit recòrt** per
Aplec Valencianiste, un l'any nos han deixat. Les intervencions
dia de convivència entre tots aquells valencianistes que durant
generaren un debat centrat en la **qües-
tio** mes preocupant en el moment ac-
tual: ¿Per qué no s'unix el valencianis-
me i acaben les divisions que impe-
dixen afrontar un camí que el conduïxca
a una major presència i influència en la
societat?

nos reafirma en eixe compromís i nos
ajuda a renovar-lo.

El punt d'encontre era **Sant Joan de
Penyagolosa**, un lloc emblemàtic, ple
de connotacions espirituals, que s'alça
entre una naturalea exuberant en les
terres nortenyas del nostre Regne. Allí
acodirem una trentena de persones de
diferents entitats (**Cardona Vives, Va-
lència Universitària, PJV, Rogle C.LI.,
membres del Patronat de la RACV...**)

L'ascensió al cim que domina la comar-
ca de **L'Alcalaten** fon tot un repte, i
encara que l'orage amenaçava pluja,

El problema es complex, i la resposta,
dificil. No obstant, se pot dir que hi ha
vies iniciades, noves dreceres traçades

i compromisos ad-
quirits que han de
fer canviar l'actual
dinàmica rutinària i
conformista en la
que alguns pareixen
instalats.

Un **valencianisme renovador** s'està
gestant i encontres com el del Penya-
golosa poden ser una via per a que la
llavor comence a donar fruits.

POC DURÀ ESTE CREMAT

ACTIVITATS CULTURALS

OCTUBRE DE 2010

(Ve de la pàgina anterior)

Des del **13 Oct** (dimecres) Seu de LRP

- **LXI CURSOS de Llengua i Cultura Valencianes de Lo Rat Penat** (dia 13 inici de les classes)

- Matricula Cursos de Cultura (fins el dia 29 d'octubre): **Introduccio a la Poesia. Interpretacio i Direccio Escenica. Declamacio. Historia de Valencia.**

- **Escola de Danses Mª Teresa Oller.** Inici cursos de folclor

- **Banda de Musica:** Classes de solfeig i instruments

- **Cant d'Estil** (mostres de cant els dies 15, 22 i 29 a les 19:00h)

+Info: LRP

13, 20, 27 i 30 Oct. Seu de la RACV.

CICLE CONFERENCIES : Patrimoni Cultural de Transmissio Oral.

Dia **13:** Javier Rodrigo: "El arte popular como patrimonio cultural".

Dia **20:** Manuel Marzal: "El Cant d'estil. Raíces musicales y literarias".

Dia **27:** José Climent i Violeta Montoliu: "La Dansà. Relación entre fe religiosa y expresión popular".

Dia **30:** Cant d'estil i Dansà de Quatretonda.

+Info: RACV

18 Oct (dilluns) 20:00 h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA TALLER DE PROSA

Llegiran: J. Cubells i J. Furió

+Info: AELLVA

18 Oct (dilluns) 19:30h. Seu de la RACV

CONFERENCIA: Salvador Chapa y Vallalba: "Mariano Madramany y su obra nobiliaria"

+Info: RACV

27 Oct (dimecres) 20:00 h. La Llar. Seu de ARV.

CONFERENCIA: Francisca Llosa: "Les vies romanes. El camí de St. Vicent Martir"

+ Info: **Ei Rogle**

28 Oct (dijous) 20:00h Seu del GAV.

CONFERENCIA: "Tirant lo Blach y el falso Tirant catalán: 'Curial e Güelfa'"

+Info: GAV

29 Oct (divendres) 22:00h. Espai Cultural. C/ Les Escoles. Albalat dels Sorells.

IV RECITAL DE POESIA

+Info: ACCS

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.rogleconstantillombart.com
www.cardonavives.com
www.enkara.org
www.pjvalencianista.org

